

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis,
Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis,
eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et
Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 5. Præceptorum Dei utilis observatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](#)

tico dederas, & unum vocat: *quomodo dilexi legem tuam.* Ps. 118. 97. stella de amore Dei Medit. 48.

Si quis diligit me, sermonem meum servabit. Joan. 14. 23. Cum verò de illo, qui non diligit, loquitur, ait: *qui non diligit me, sermones meos non servat.* v. 24. Cur hoc? ei, qui diligit, tota lex unum verbum videtur & unum tantum præceptum. Hæc est amoris proprietas; facere omnia suavia. Unde Psal. 98. 7. de Moysè, & Aaron: *custodiebat testimonia ejus, & præceptum, quod dedit illis.* Et David de seipso: *quomodo dilexi legem tuam Domine.* Sexenta tredecim præcepta, secundum Galatinum, unum præceptum appellat. Sancti etiam Prophetæ, quæcunque à Deo eis præcipiebantur, unicum verbum vocabant; ut in principio visionum patet: *fatum est verbum Domini &c.* Diez, conc. I. die Pent.

Primum quidem sermonem. Actor. I. I. Græc. Verbum. Non dicit Lucas Evangelium, sed sermonem: nam amanti Deum omnia præcepta, dōgma, & amoris magnitudinem, videntur pauca, unum, breve. Sylveira hic.

Per multa diligens unum, quamvis multa perficiat; propter unum, & diversa in juncta reputat unum; Et diversos præceptores, quæ Dei sunt, præcipientes, existimat Dominum unum; & omnia reducit in unum; & passiones in numeros unam reputat propter unum: desideria coacervat in unum: præcepta decem, aut duo, reducunt in unum. Quia obediens folium dicit suam esse officium in unum: quia una est cum uno, ut in æternum fruatur uno. Sim. Cals. I. 4. c. 1.

§. IV.

Præcepta Dei omnibus præfer.

Ex Veteri.

*U*nus offeretis manū, & alterum ad vesperum &c. Num. 28. 4. Præcepit Deus, nè cui voluntarium sacrificium, ante matutinum, & vespertinum sacrificium, licet offerre: hæc enim sub præcepto offerenda erant. Diez. Dom. in ram.

In via testimoniorum tuorum delectatus sum, sicut in omnibus divitiis. Ps. 11. 8. Id est delectatus sum ambulare in via testimoniorum tuorum; sicut delectantur avari in copia divitiarum. Magnus sanè affectus, & rarus apud homines: cum è contrario soleant plerique; pro teneri lucro contemnere omnia mandata Dei. Bellarminus hic.

Desiderabilia super aurum &c. Ps. 18. 11. Quam longè remota est hæc veritas à sensu carnalium hominum, quotusquisque carnalium est, qui pro parvo lucro, vel exigua delectatione, non contemnat omnia divina præcepta? Et tamen verissimum est; utiliorem, & jucundiorum, esse legis observationem omnibus thesauris, atque omnī voluptate. Bellarminus hic.

Benedicam Dominum in omni tempore. Ps. 33. 2. Plures re pauperes, divites verò, ac ava-

ri sunt animo; quos non egesta servat, sed animus condemnat. Non enim, qui omnino eget, beatus; sed qui omnibus orbis thesauris Dei mandatum præfert, ac potius existimat. S. Bafilius hic.

Ex Novo.

Tollite jugum meum super vos. Matth. 11. 29. non subitus vos, nec juxta vos; sed *super vos*, suscipe Evangelium: non despiciendo, non aestimando, tanquam legem humanam; sed ut rem divinam, superiorem omnibus vobis. Cajetanus hic.

Et adduxerunt asinam. Matth. 21. 7. Prius Domini præceptum impleverunt, deinde etiam plura alia fecerunt, jumenta palliis suis exornantes &c. Prius ea, quæ sub præcepta facere tenemur, diligenter exequamur; postea verò alia opera bona ex voluntate nostra. Diez. Dom. in ram.

Herodes meruebat Joannem. Marci 6. 20. Quid conferebat Herodi, quod multa faciebat auditò Joanne; cum de quo ab eo arguebatur, non recedebat; bona qua faciebat. Nemo sibi de bonis operibus blandiatur, si ad prohibita sponte prolabitur. Sim. Cals. I. 3. c. 3.

Cum transisset Sabbathum. Marci 16. 1. Pro illo tempore observatio Sabbathi erat ex præcepto; ungere corpus, devotionis opus: & sanctæ mulieres præceptum præferunt devotioni. Sylveira hic.

Ut circumcidetur puer. Luc. 2. 21. U-nigenitum Filium suum misit aeternus Pater legi subiectum, ut legem commendaret & honoraret: nos docens, quanti aestimanda sint mandata Dei. Stella hic.

Neminem per viam salutaveritis. Luc. 10. 4. Non salutacionis officium, affectur; sed obstaculum impedienda devotionis aboletur: ut, quando divina mandantur, paulisper sequentur humana. Pulchra est salutatio; sed eò pulchrior, quò maturior, executio divinorum; quæ per moram sàpē traxit offendam. S. Ambros. I. 7. hic.

§. V.

Præceptum Dei utilis observatio.

Num. 1.

In genere.

*E*redere. Gen. 12. 1. Hebr. *Vade tibi de terra tua.* Lyran. & Cajet. significatur, quod ad ipsius Abrahæ utilitatem præcipitur egressus de terra sua. Nihil Deus jubet, quod sibi proficit; sed illi, cui jubet: ideo verus est Dominus, qui servos non indiget, & quod servus indiget. Did. Nifs. Vit. Abr. I. I. c. 4.

Pax multa diligenter legem tuam, Ps. 118. 165. Qui divinò amore flagrant, & pacem cum ipso per observantium mandatorum possident; licet ab hominibus bellò petantur, placidam transfigunt vitam. B. Theodoretus hic.

Accipite disciplinam per sermones meos, & proderit vobis. Sap. 6. 27.

Ut describeretur universus orbis. Luc. 2. 1. Hoc DEUS Pater omnipotens, apud potens,

potens, apud quem sunt omnia iura regnum, ad mystericum Filii sui, quem pro nobis incarnari mandavit, & nasci, dignitatem; & futurorum prælacionum fieri providentiam summam permisit. Siquidem hic futurus erat monarca in assumpta Humanitate; unus imperaturus omnibus, unus non solum mortalibus, sed etiam supernis substantiis; non ad suam, sed ad subjectorum duntaxat utilitatem, edicta proponens: ut ex eo cognoscatur perfectissimus, & summus per omnia, & super omnia, Dominus: non quod servò, sed quia ipsò penitus indiget servus. Qui non indiget, investigatione, aut descriptione, ministrorum calculando scire subiectos: quoniam angelorum, & hominum; bonorum, atque malorum, sibi soli est cognitus numerus; qui etiam novit multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocat: nec ignorat numerum capillorum, & foliorum arborum, & animalium, atque ferarum; & arenam maris ipse dinumerat. Sim. Cels. de gest. salvat. l. 1. c. 2.

Mandata ejus grava non sunt. 1. Joan. 5. 3. Quis igitur causabit Christi non servare mandata? cum nil prohibeat, nisi quod est ipsi condita naturæ contrarium, moribus absonum, animæ corporique nocivum. Quis se contineat non poterit à ruina, cum continendi per existentiam, quam habemus in Christo, sit donata facultas. Quis se proteget excusationis suffugio? non perficeret mandata naturæ confitanea, & ipsam, ultrà quam sit condita, decora-tia? Quomodo impossibile dicitur, quod est de sui naturæ bonum, quod est utile, quod est pulchrum, quod est aptum, quod gratum omnium Creatori; quod ipsum Servatorem provehit ad supernam in quo ad Christum polita, & probata dilectio: quia servans mandata mea, ipse est, qui diligit me: cui tanta vicissitudo dilectionis a tanto Domino redditur. Id. l. 12. c. 1.

Nobis prodest colere Deum; non ipsi Deo. Cum ergo inspirat, & docet, quomodo colendus sit; non solum nullâ suâ indigentia facit, sed nostrâ maximâ utilitate. S. August. ep. 49.

Deus nihil præcipit, nisi ducat nos ad sum-mum bonum; & nihil prohibet, nisi abducat nos à summo bono. S. Bonaventura, de gradib. virtutum c. 2.

Quisquis Deo satisfecerit, animæ necesse est jam confuluerit. Et rursus: qui animæ confulerit, necesse est, Deo jam satisfecerit quia ineffabili benignitate divina ipsa utilitas sit Dei sacrificium. S. Eucherius ep. Paræn. ad Valerianum cognatum suum.

Num. 2.

Praecepta observans Deo amicus charus &c.

Ascendens montem Moyses, Exod. 24. 16. Sex diebus nube & gratia Domini, tegitur: ut insinueretur mystice; quia, quicunque mandata Domini operibus iustis exequitur, divinâ utique protectione dignus existit. V. Beda l. 1. de tabernaculo c. 1.

Obediente Dominò voci hominis. Jos. 10. 14. Portentum est, quod Deus obediatur homi-

ni, sicut obediuit Josue: quia Josue in omnibus obediuit Deo. Vis ut Deus te audiat; audi tu Deum, eique obedi. Sic faciet tibi omnia obedire à se, creata; tibi que quā omnipotentiā suam communicabit Cornelius hic.

Factus est in pace locus ejus. Ps. 75. 3. Ille pacem probatur habere cum Deo, qui adversus mandata ejus contraria voluntate non litigat: qui sequitur iusta dominantis; & ad omnē præceptum divinum suum flectit arbitrium. Pax enim vera est, concordiam habere cum mortuis, & litigare cum vitis. Cassiodorus hic.

Tuus sum ego Ps. 118. 94. S. August. hic non leviter transeundum eit, quod ait David: *Tuus sum ego*: Quid non est Dei? cùm ipse dicat Ps. 23. 1. *Domini est terra, & plenitudo ejus.* Quid est ergo, quod ille modo quodam familiari se Deo commendandum putavit? ut dicere: *Tuus sum ego*; nisi intelligi volens, quod malus malū suō suus esse voluerit: quod est obedientiae primum, & maximum malum. *Tuus sum ego, quoniam iustificationes tuas exquisiti;* non voluntates meas, quibus fui meus. Deus non præcipue nostra, sed nos, vult; ut Paulus 2. Cor. 12. 14. *non quero qua vestra sunt, sed vos.* Quintus Fabius Max., cùm ad eum auri, & argenti, munera per legatos cives ex quadam provincia missent; ut eum placarent, respondit Populus Romanus non aurum, sed dominos, ac possessores auri sub suo vult esse dominio. Sic Deus non nostra, sed nos, & cor, quod dominatur eorum, sibi donari petit. *Præbe Filii cor tuum mihi.* Prov. 23. 26. *In me sunt, Deus, vota tua.* Ps. 55. 12. hoc est, in meipso, quæ tu Domine vis: cor, & anima. Diez Obedientia mandatorum Dei.

Amici. Cant. 5. 1. illi nuncupantur; qui timoris divini lege confititi, conditoris sui co-nantur obtemperare mandatis. *Charissimi* verò sunt dijiti; qui, spretō saeculo, calcatis carnis illecebris, totò mentis annixu, perfectionis itinera gradientes, cœlestis sponsi castis fruuntur amplexibus. S. Laur. Iust. l. in festo Corp. Chr.

Quid tibi vis faciam? Luc. 18. 41. Certant inter se hoc verbum Christi, quod cœcè dixit; & Pauli, quod ipse Christo dixit Act. 9. 6. *Domine, quid me vis facere?* sed vincit illud: *quid tibi vis faciam;* & non vincitur, *quid me vis facere;* imò coronatur, & glorificatur. Dic tu, ô homo, cum Paulo ex toro corde tuo: *Domine, quid me vis facere?* & audies, *quid tibi vis faciam?* Diez Obedientia mandat. Dei.

Non reliquit me solum. Joan. 8. 29. Causam subiicit Christus: *quia ego, que placitis sunt ei, facio semper.* Si nolimus à Deo deseriri, id agamus, quod divinus noster Magister: ut in omnibus Patris æterni voluntatem, & beneplacitum, faciamus. Did. Nihs. D. 2. Quadr. §. 5.

Quid petitis de indulgentia Domini, quod non impetrare mœreamini? qui sic Domini mandata servatis, qui Evangelicam disciplinam sincerò fidei vigore tenuistis. S. Cyprianus ep. 16. ad Confess. Romanos.

Num. 3

Num. 3.

Præceptorum obser-vatio prodest œcono-mia in temporalibus.

Ex Veteri.

Quidquid ipse vobis dixerit, facite. Gen. 41. 55. q. d. Si ali vultis, mandatis Josephi patre. Hoc nobis Deus Pater præcipit, ut filii monitis obediamus. Hoc & MARIA Joan. 2. 5. At quid JESUS? *Si volueritis & audieritis me, bona terra comedetis.* Isa. 1. 19. & Levit. 26. 3. *Si in præceptis meis &c.* Alvarez hic Illust. 179.

Custodi præcepta ejus atque mandata, quæ ego præcipio tibi; ut bene sit tibi, & filiis tuis post te; & permaneas multo tem-pore super terram, quam Dominus Deus daturus est tibi. Deut. 4. 40.

Quis det talēm eos habere mentem, ut timant me, & custodiant universa man-data mea in omni tempore, & bene sit eis, & filiis eorum, in sempiternum? Deut. 5. 29.

Custodite igitur, & facite, quæ præcepit Dominus Deus vobis - ut vivatis, & bene sit vobis, & protevelentur dies in terra pa-smissionis vestra. Ib. v. 32.

Audi Israhel, & observa, ut facias, quæ præcepit tibi Dominus; & bene sit tibi, & multipliceris amplius &c. Deut. 6. 3. 17. 18.

24. Vide Deut. 10. 13. c. 12. 25. &c.

Colligebat spicas post terga metentium. Ruth 2. 3. illa Moabitis paupercula; pulchra sed pudica. An ex libidine quæstum fecit? spicas reliquias legebat. Pro mercede illam Deus ad Booz conjugum adduxit, ut regum parens fieret. Escobar t. 6. par. Chr. l. 12. p. 1. Sect. 2. Obs. 2.

Surge & vade in Sarepta Sidoniorum, &c. 3. Reg. 17. 9. cum in omni terra esset famæ maxima; vidua tamen Deo cura non defuit; atque ad alendam eam Propheta directus est. - Ubique famæ erat; & tamen adhuc hæc vidua non egebat. S. Ambrol. l. de viduis ante medium.

Natiq; sunt ei septem filii, & tres filiæ. Job. 1. 2. Omnes simul decem, secundum de-cem verba legis. Ergo quia ea, quæ in decem verbis legis sunt scripta, omnia adimplevit Job, & ante legem, & extra legem: idcirco & ipsi decem liberi dati sunt. Orig. hic.

Si volueritis, & audieritis me, bona ter-ra comedetis. Isa. 1. 19.

Audite vocem meam; & ero vobis Deus-ambulare in omni via, quam mandavi vo-bis, ut bene sit vobis. Jer. 7. 23.

Audi, quæso, vocem Domini, quam ego lo-quor ad te; & bene tibi erit. Jerem. 38. 20.

Fili Sion exultate - quia dedit vobis doctorem iustitie; & descendere faciet ad vos imbre matutinum. Joel. 2. 23. Quæ conse-quentia est: dabit doctorem vobis, & redun-dabunt torcularia vino. Monitos nos vult: iustitia melius, quam cultura, feri arbores, messemque comparari. Non enim Ceres, sed

Astræa, campis excubat; quos libra felicius sarrire, quam rastri, potes. Cœlum agri tui sanctitas, aut seclus est: si æquus es; rorâti; si perfidus, fulgorâsti. Oliva l. 1. Strom. §. Exul-tate &c.

Ex Novo.

Querite primum regnum Dei & iustiti-am ejus &c. Matth. 6. 33. In promissis veritatis nemo dubitet. Sit homo, qui esse debet; & mox addentur ei omnia, propter quem facta sunt omnia. S. Hieron. hic.

Amice, commoda mihi tres panes. Luc. 11. 5. Quâ fiduciâ, horâ importunâ sub me-dium noctis, dormienti perfrépiti? S. Chrysol. f. 39. hanc fiduciâm referit ad illa verba: me-diâ nocte. Nam obsecutus fuerat Domino dicenti Matth. 6. 34. nolite solliciti esse in cra-stinum. Ergo hic homo, in diem vivens, omnem curam futuri diei abjecerat: & quia Deo mandanti obedierat; securus, & cum omni fiducia, Deum adit, etiam tempore im-portunâ. Jure enim à Deo ad vitam exp-eriat necessaria, qui prius virtuti incumbit gna-viter. Pinna Eth. 149.

Facta est famæ valida in regione illa. Luc. 15. 14. Qui non auder delinquere ad paupertatis sublevacionem, nunquam famem patitur. Testor filium seniorem, qui patris sem-per voluntati obsecutus. Escobar t. 6. Par. Chr. l. 12. p. 1. Sect. 2. Obs. 2.

Num. 4.

Præceptorum obser-vationi promi-titur merces.

Abraham Gen. 22. 8. accepit à Deo legem immolandi filium: & dum legem observat, futuras felicitates prophetat. Ad filium dicit: *Dominus providebit sibi victimam.* Ad servos: *postquam adoraverimus revertemur ad vos.* Unde tanta præsumit bona? quid Isaac non cadet, & secum revertitur sit? S. Ephrem in Jonam: Abraham, cum putaretur mentiri, prophetavit: non tamen mendax erat; quoniam veritatis patrocinium gerebat. Baeza t. 3. l. 14. c. 9. §. 32.

Benedicentur in semine tuo omnes gen-tes; eo quod obdierat Abraham voci meæ. Gen. 26. 4. 5. Congerentur in te cœli munera plena manu; non quod duxus in montem sis, sed quod voci meæ Abraham sit obsecutus: Deus enim voce sua hostias non anteponit. Oliva l. 5. Strom. §. Oves meæ &c.

Si audieritis vocem meam eritis mibi in regnum Sacerdotale, & gens sancta. Ex. 14. 5. 6. Deut. 28. 1.

Et nunc Israhel audi præcepta, & iudicia, que ego doceo te, ut faciens ea, vivas, & ingrediens possideas terram, quam Dominus Deus patrum vestrorum datus est vobis. Deut. 4. 1. Oleast. hic: considera, quæ sapienter legibus promissiones adjungit: quoniam optimè novit, nos nihil sine mercede velle facere.

Si audieris vocem Domini Dei tui, ut facias, atq; custodias omnia mandata ejus-fas est te Dominus Deus tuus excellorem cunctis

enarratis gentibus, que versantur in terra.
Eccl. Deut. 28. 1.

Io. 3. 8. 9. in Ninive personabat hoc decreta: convertatur vir à via sua mala-quis fit, & convertatur, & ignoscat Deus. Deus dicit illos perituros; illi autem dicunt sententiam Dei revocandam quō fundamento? S. Ephrem hīc: hac porr̄ Ninivite nec opinantes prophetebant; & quidem prophetā erant veritatis: nam p̄cūnūtia prophetās eos fecerat. Baeza antē cit.

Hoc est enim lex, & Prophetae. Matth. 7. 12. Inseparabilis hi sunt duo comites, lex & Propheta: ubiq̄ue lex viget, ibi propheta est bona amuntans. S. Basilus in c. 8. If, vis certō persuaderi, quā s̄nt futura? provide sedulō; ut, quā tibi lex pr̄scripta, opere expleas diligenter; & certus operitor jucundissimam fr̄itionem repositorum tibi bonorum. Baeza antē cit.

Num. 5.

Praeceptorum obseruatio dat intellectum.

Nē declines ad dextram, vel ad sinistram: ut intelligas cuncta, que agis. Jos. 1. 7. Cajetanus: ecce fructus obseruacionis legis do- num intelligentia.

Intellectus bonus omnibus facientibus eum. Ps. 110. 10. Intelligit utiliter, qui operatur; & fructuā intelligit, qui non agit. Sim. Cass. 1. 11. c. 27.

Beati immaculati in via, qui ambulant in lege Domini. Ps. 118. 1. addit v. 2. beati, qui scrutantur testimonia ejus. Nota pulchrum ordinem: prius posuit legis præcepta, postea incrementa doctrinæ ut, mentem sapientia illustrat; virtus velut dispositio, præcedit. S. Ambros. hic: quām pulcher ordo; quām plenus doctrinæ, & gratia! non potius, qui foruantur testimonia ejus, dixit; sed potius, beati immaculati in via. Antē enim vita, quām doctrina, querenda est. Naxera in Jos. 2. §. 36.

Factum est Verbum Domini in manu Ag- gel. c. 1. 1. Ad intelligentia alta pervenient, qui agere, qua intellexerunt, vel minima, nulla contemnunt; & dum sensibus manum adjuvant, sese ultra altitudinem ingeniosorum levant. S. Gregor. mor. I. 6. c. 5.

Si quis voluntatem eū facere, cognoscet de doctrina. Joan. 7. 17. S. Chrysostom. hom. 48. in Joan. hoc est: si quis amat virtutis, meorum verborum vim intelliget. S. August. tr. 29. in Joan. Si non intelligisti, crede: intellectus enim merces est fidei. Ergo noli quædere intelligere, ut credas; sed crede, ut intelligas, quoniam si non credideritis, non permanebitis. If. 7. 9. Sylveira hic.

Num. 6.

Praecepta Dei obseruans non eget rege, nec lege alia.

Si solus Deus diligetur, non essent dissensio- nes & bella: cum scirent homines unius se Dei filios esse; ideoq; divina necessitudinis sacrō & polyanth. Sacra. Tom. II.

iuvolabili, vinculō copulatos. Nulla fierent ini- lidæ: cum scirent, cujusmodi p̄cūnūtia Deus an- marum interfecloribus præpareret; qui clandesti- na sclera, & ipsas etiam cogitationes, prævi- det. Denique ad regendos homines non opus esset tam multis, & tam variis, legibus; cum ad perfectam innocentiam Dei lex una sufficeret: neque carceribus, neque gladiis præsidum; neque terrore poenarum; cum præceptorum coelestium salubritas, humanis peccatoribus in- fusa, ultro iustitia opera homines erudiret. Lactantius. l. 5. div. initit. de iustitia.

Tanta est sublimitas doctrinæ Christi; ut custoditio illius in agenda tota humana vita rege non indigat, judicem non requirat, fo- rum causarum refugiat; nec ponendis tribu- nalibus locum præster. S. Bernardinus tr. de 8. beatit. f. 1.

Num. 7.

Praecepta Dei obseruantium varia commoda.

Ex Veteri.

Feceruntque Moyses, & Aaron, sicut præ- ceperat Dominus. Ex. 7. 20. Bonitatem Dei, Conditoris intelliges; si voluntati eius obtem- peres, si legem ejus sequaris: ipse tibi elemen- ta, etiam contra suam naturam, servire com- pellit. Orig. hom. 5. in Ex.

Ter in anno apparet omne malitium tuum coram Domino. Exod. 23. 17. id est, coram Arca, vel tabernaculo Domini. Nota: cum viri omnes civitates suas deserenter his temporibus; nullus tamen eis metus fuit ab hostib; nē forte diriperent civitates sic desertas, & inermes. Quia promissum ijs estat Exod. 34. 24. cum tuero gentes a facie tua, & dilatavero terminos tuos, nullus insidiabitur terra tua, ascende te, & apparente in conspectu Domini Dei tu- ter in anno. Marchantius D. 1. Epiph.

Confortare, & esto robustus. Jos. 1. 6. di- xit Deus Iosue. Ad quid sum confortandus Do- mine? Non ut hostes vincas; hos enim ego sub tuam potestatem redigam: nullus poterit resisterem vobis cunctis diebus vite tue? v. 5. Cur ergo confortandus sum? ut custodias, & facias, omnem legem, quam præcepit tibi Moyses servus meus. v. 7. Ad hoc oportet nos confortari, in hoc oportet omnem curam adhibere: de cetero quis poterit nobis resiste- re. Diez fer. 3. D. 4. Quadr.

Tollite Arcam saederis, & præcedite po- palum. Jos. 3. 6. Arca sanctitati videtur hac iussu detrahi: nam Jordani intrare, erat ba- ptismum subire. At ubi obsequenter, ibi ho- noratior: vorlices illam curvatis fluctibus ado- rabant; & proximata veriti ejus confessi sunt sanctitatem. Naxera tr. de B. V. §. 32.

Cum placuerint Domino via hominis, int- micos quoque ejus converteret ad pacem. Prov. 16. 7. Myssice: si per obedientiam te plane subjeceris Deo, ejusque legi, & voluntati; ut ei per omnia placeas; fiet, ut sensus quoque tui, appetitus, tentationes, subdant se mente, & voluntati tui: ut dominatus est eis Adam in paradiſo, quamdiu obedivit DEO. - Im- Deus

Rr

Deus

Deus magnis Sanctis, & amicis suis, subiicit summos inimicos, id est, demones. Luc. 10. 19. *Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes &c.* Cornelius hic.

Ex Novo, Patribus, & aliis.

Non in solo pane vivit homo. Matth. 4. 4. Auth. Imp. hic: non in usu serum solo vivit homo perfecte: & si vivit, secundum corpus vivit, non secundum animam. Plenissime autem vivit observatione mandatorum Dei, Sylveira hic.

Venit Bethaniam &c. Joan. 12. 1. Per hoc significatur, quod ubi est obedientia vel obediens anima, est JESUS ibi, & gratia. Item per hoc, quod Christus prius venit in Bethaniam, antequam ieret in Ierusalem, significatur: quod via celorum est custodia mandatorum. Matth. 19. 17. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Hugo Card. hic.

Dei præcepta, quia simplicia, & vera sunt; quantum valeant in animis hominum, quotidiana experimenta demonstrant. Da mihi vivum, qui sit iracundus, maledicus, effrenatus: paucissimi Dei verbis tam placidum quam oveni, reddam. Da capidum, da avarum tenacem: jam tibi eam libarem dabo; & pecuniam tuam plenis manibus largientem &c. Laftantius l. 3. div. inst.

Præceptum Domini est revera fons vitae; facit declinare à laqueo mortis. Clem. Alex. Strom. l. 2.

Vilne Theologus aliquando, divinitatisque dignus fieri? mandata servato, per præceptiones ambulato. S. Gregor. Naz. orat. de rectione sententia.

Gloria Christianorum Dei præceptum est; gloria Christianorum, Apostolorum, & Prophetarum, doctrina. S. Ephrem. de amore pauperum.

Salvatorem osculari, est illi obedere, mandata ejus servare; voluntatem ejus exequi. S. Franciscus Sales. in Philothea p. 4. c. 13.

Sicut castrum custoidentes se custodit; ita mandatum Dei servat servantes se. Geminiani l. 9. similit. c. 46.

§. VI.

Præceptorum Dei violatio est noxia.

*N*unc igitur maledictus eris super terram: cum operatus fueris eam non dabit tibi fructus suos. Genes. 4. 11. 12. Vident ut oppressione innocentis aratum habeturatum? neque enim siderum observatio, sed præceptorum custodia, serendis novalibus est opportuna. Oliva l. 1. Strom. §. Exultate filia Sion.

Si volueritis gentium harum, que inter vos habitant, erroribus adhaerere, iam nunc scitote &c. Jos. 23. 12. 13. Que homo contra legem, ut vita exambit subtilia, esse solent certissima detrimenta. Stupidus est, qui ab igne exigit glaciem, qui à nive ardorem. Nec minus stultus, qui à virtute mutuatur commodum, & à virtute putat salutis oriri dispensandum. Hanc veritatem docet Jofue; dum,

quæ incommoda ab illicitis conjugiis, ab improborum consortiis, emergent, populo panxit. Naxera in Jos. 23. §. 26.

Notice declinare post vanam, que non proderunt vobis. 1. Reg. 12. 21. S. Gregor. l. 2. in 1. Reg. qua in re caute notandum est; quia eis temporalia bona non proderunt, qui post hæc declinare prohibentur. Post bona temporalia declinare, est in eorum oppositum defluere, amorem illorum divino amori præferre. Merito ergo his vanam non proderunt: quia eō ordine, quō condita sunt, habere noluerunt.

Qui diligit iniquitatem, odit animam suam. Ps. 10. 6.

Posuit flumina in desertum - terram fructiferam in salaginem, a malitia inhabitantium in ea. Pl. 106. 33. 34. Miraris, aruisse latices, campisque lapidescere? scito; non severiore naturam esse; sed eam nostris nos sceleribus ex matre novercam convertisse. Olibri l. 1. Strom. §. Exultate &c.

Deum time, & mandata illius observa: hoc est enim omnis homo. Ecclæ. 12. 13. Aci perspicue dicat: qui non studuerit cavere prohibita, qui neglexerit implere præcepta, quia ratione caret; vocabulum quidem hominis habet, sed hominis esse non habet: quia non veraciter uirtut virtute nominis, quō censetur. Ille nimium veraciter sed credit hominem, qui hominum recognoscit authorem. B. Petrus Dam. l. 1. ep. 17. ad Alexandrum II. Pont. Rom. Qui non timer Deum, & mandata ejus non custodit; non est homo. Quid ergo est? Bessia est. Saloni Ep. Explicat. in Ecclesiasten.

Dormiemus in confusione nostra quoniam domino deo nostro peccavimus nos, & non audivimus vocem domini dei nostri. Jer. 3. 25.

Deum coleri dicimus nos, & diabolo obtemperamus. Et post hæc volumus, ut bona à Deo accipiamus; cum mala semper malis addamus: fieri voluntatem nostram à Deo cupimus, cum Deo nos facere nolimus: quasi nos superiores Deo essemus, agimus. Salvianus de Provid. l. 5.

§. VII.

Exempla præcepta Dei observantium rationalium, & irrationalium creaturarum.

Congregentur aquæ, Gen. 1. 9. dictum est, & congregata est; Et frequenter dicitur, congregetur populus, & non congregatur. Non mediocris pudor est, imperio Dei insensibilia elementa parere; & homines non obedire. S. Ambros. l. 3. hex. c. 1.

Ubi est victimæ holocausti. Gen. 22. 7. Mandatum accepérat de mactando filio: verum nè uxori quidem de hac re quipiam dixit, neque cum ea rem communicavit; valde utiliter agens: neque enim tutum, neque utile, sibi esse putavit, fæminam in consilium adhibere. Nihil tal recensuit ipsi, ut in nullo impedit opus, quod præ manus habeat. S. Ephrem in Abrah. & Isaac.

Præceptum posuit &c. Psal. 148. 6. Præceptum soli posuit. Ecce per tantos annos præceptum